

Lysakervassdragets Venner

FØÐNYTT – 34

Fossum - Byen i Marka

Overskriften er navnet som utbyggerne bruker på sitt prosjekt. Det gir inntrykk av nærheten til Marka som et varig gode. Det blir det neppe dersom utbyggingen blir så bymessig som det for tiden legges opp til. Da blir det heller det første steget i nedbyggingen av Sørkedalen. Ett regjeringsparti har allerede dette på sitt partiprogram.

Når det en gang kan bli et politisk flertall for tett boligbygging av området rundt Bogstadvannet og oppover til Skansebakken, er det viktig at en eventuell utbygging på Fossum gjøres riktig. ”Begynn som du har tenkt å fortsette” er alltid et godt råd. Lukking av bekker er ingen god start.

Derfor kjemper LvV for at reguleringsplanen for vassdraget behandles etter boka. Dette var også bakgrunnen for vårt innspill i [Budstikka 9.8](#). Blant de viktigste grunnene til å holde bekker åpne er at vann som renner inn i et rør, alltid renner ut med dårligere kvalitet. Med vannforsyningsrør er ikke forskjellen stor fordi vannverket sikrer mot bakterier og holder vanntrykket oppe. Avløpsrør sikres så langt som mulig mot inntrengning, uten at dette er 100 % effektivt. Skrekkbildet av rotter i undergrunnskanaler er mest aktuelt for bekkeløp under bakken, hvor lukking er sjeldent patent, og mye søppel finner veien ned i vannet.

Lysakervassdraget består av ca. 325 småbekker med en total lengde på 300 km, og bare 60 km med større vannløp. Vannet som i dag renner fra Bogstadvannet har utmerket kvalitet, mens kvaliteten til vannet som renner ut i Lysakerfjorden vanligvis er god, men til tider bare middels. Forskjellen oppstår fordi alle tilførselsbekkene i byggesonen ligger i rør. Konsentrasjon av salter og annen forurensning fra disse er 10 ganger større enn i en tilsvarende Markabekk.

Fossumutbyggingen må bryte med mønsteret fra fortiden og satse på åpne bekker. Alt annet er å gå baklengs inn i fremtiden.

Saker på andre sider:

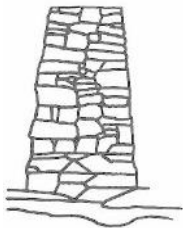
Bogstadvannets bredder

Fossenes høyder

Stinkende elv

Natursti på Lysejordet, Ender under Fåbro

Stands; Mudring av Bogstadvannet

Bogstadvannets bredder

Bogstadvannet gjenspeiler Norges historie siden istiden. Der isen fra Sørkedalen måtte skifte retning i møte med Lathusåsens vulkanske bergart, ble dalen gravd ut dypere. I istidens siste fase rykket isen frem flere ganger og skjøv opp 30 meter høye morenerygger som demmet opp vannet før Lysakerelva laget seg et utløp.

Bogstadvannets bredde fra sør mot Bjørngard.
– med anlegg fra fløtingtid.

Den naturlige vannstand var da ca. 2 meter lavere enn dagens vannspeil med to vann, et 2 km langt og 300 til 900 meter bredt, og en 200 meter bred kulp mot nordøst.

Disse er viktige detaljer for å forstå breddene til Bogstadvannet. De er dannet på bunnen av det større *Fådvannet*, hvis vannstand sank gradvis etter hvert som elva Fåd gravde sitt utløp ned gjennom morenen. Det er lite tegn på at dette var noe katastrofalt dambrudd. Resultatet er de bred strandsoner rundt Bogstadvannet, bortsett fra ved Bogstad gård og Bjørngard. Som bildet (som for øvrig ble brukt med LvVs innspill i [Budstikka 3.9](#)) viser, har breddene gjennom 150 år utviklet seg til viktige våtmarker.

På 1980-tallet ble Fossum Bruk bygd ut til å betjene hele Løvenskiold-Vækerøs behov. Tømmerlageret ble utvidet, bl.a. med en 4 mål stor innfylling av Bogstadvannet. Innfyllingen har etterlatt en steil 2-4 meter høy kant langs 200 meter av vannbredden, noe som gjør vannet utilgjengelig fra land, mens bredden er utilgjengelig fra vannet.

Uansett om det skal bo folk i umiddelbar nærhet eller ikke, bør Løvenskiold-Vækerø innse sitt samfunnsansvar og rehabilitere vannbredden. Hovedsakelig skal den være våtmark som før og som ellers rundt Bogstadvannet, men det er også plass til en strandsone som gir adgang til vannet. Det er lite egnet å bade her fordi vannet strømmer bestemt mot oset, men som utsettingspunkt for kano og kajak ville den sørligste strekning være utmerket.

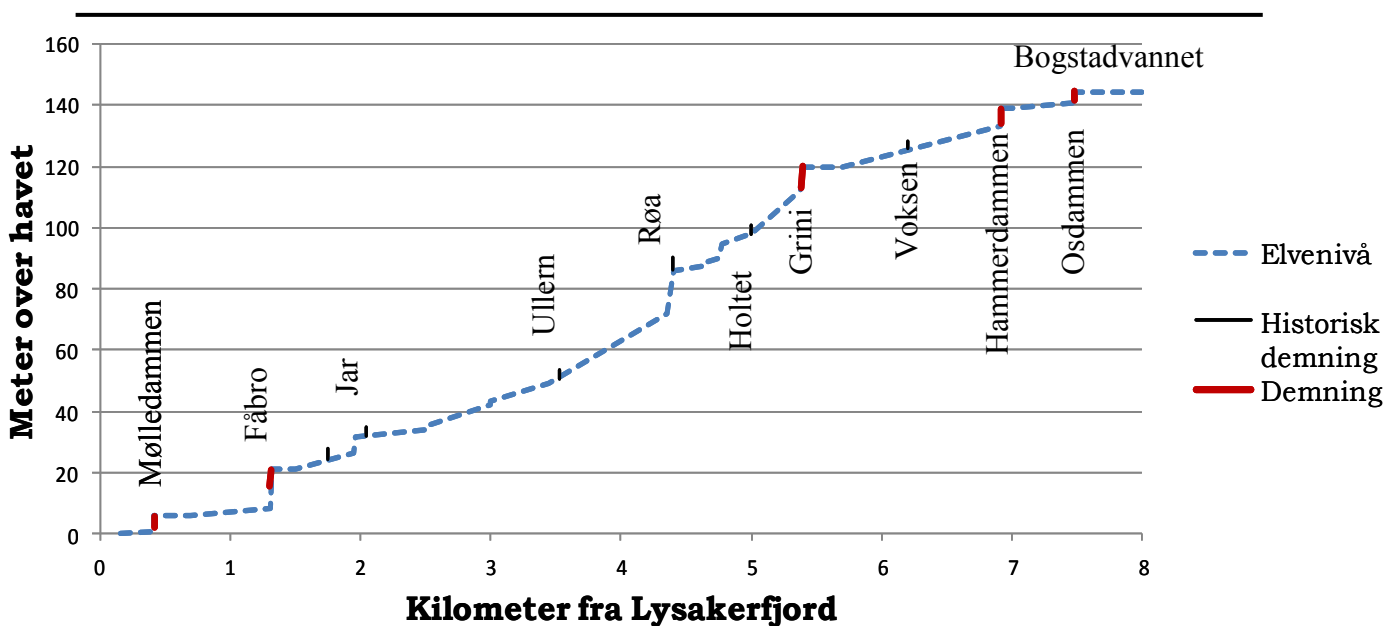

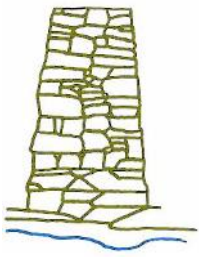
Fossene i Lysakerelva

Som det sto på LvVs internettsider egnet den tørre julimåneden seg til undersøkelser langs Lysakerelva på steder som vanligvis ligger i vannspruten. Anledningen ble brukt til å måle opp høydene til de større fossene, enten ved direkte nivellering eller fotogrammetrisk med en målestav hengende midt i fossen. Med listen nedenfor kan vi håpe at forvirring og feil som står i mange kilder (bl.a. Wikipedia), og som kan føres tilbake til en liste over fallrettigheter fra 1895, kan bilegges.

Målenøyaktighet er på ca. 20 cm. Målingene gjelder høyden av fallet fra den øvre terskelen hvor ellevannet renner i vater og ned til det første rolige vannspeilet under fossen. Ved større vannføringer enn 3-400 liter per sekund kan fallet være både større og mindre med titalls centimeter.

Fall	Fallhøyde [m]	Øvre terskel [m.o.h.]	Kilometer fra munning
Osdammen	3.5	144.5	7.5
Hammerdammen	6.1	139	6.9
Grinidammen	8.1	120	5.4
Røafossen	13.9	86	4.4
Jarfossen/Storengfossen	5.5	31.5	1.9
Fåbrofossen	12.9	21	1.3
Møllefossen	4.9	5.7	0.4

Lysakervassdragets Venner

Stank i elven

Lukten som møtte oss da vannstanden skulle registreres første dagen etter sommerferien var umiskjennelig. Det hadde vært dager med kraftige regnbyger over Østlandet. De hadde nok ført til overløp fra kloakken. Etter slike episoder kommer det vanligvis mye vann fra Marka i løpet av 36 timer. Men ikke i sommer. Stanken vedvarte i vel en uke mens det forurensete vannet sirkulerte i bakevjer.

En forespørsel til Vannetaten i Oslo, som styrer Langlivannet, ga svaret at vannføringen ikke kunne økes .

Langli var sist full i mai, men ble tappet altfor langt ned i juni. Slippet derfra hadde lenge vært holdt på 1000 liter per sekund, men nå var satt ned til 300.

Natursti på Lysejordet

Pluggene til å markere naturstien på Lysejordet ble satt ut 27. mai, før 150 elever fra Nadderud v.g.s gikk sin tur fra Fossum til Jar. Dessverre ble det ikke dagen for å bruke opplegget.

Heftet med beskrivelsene ble satt ut, men innen noen dager begynte pluggene å forsvinne, slik at heftene måtte inndras igjen.

Nå legges det opp til å male postmerker på faste flater. Når dette er ferdig vil heftene legges ut igjen, i en kasse på terrassen til Grendehuset. Det kan bli en lærerik runde for store og små.

Ender under Fåbrofossen

På lørdag 6. september kjører Lilleaker Lions Club et andeløp fra Granfoss til Mølledammen. Tusen knallgule, nummererte plastender slippes ut i elva, og numrene til de som kommer først i mål vil avgjøre hvilke 100-kronerslodd vinner premiene.

Vi stoler på at laks og sjørret på vei opp til gyteplassene ikke blir helt forvirret av oppstyret!

Stands langs elva

Kommende søndag (7 september) og flere søndager utover høsten kommer styret til å sette opp stands for å komme turgåere i tale om fordelene med å være medlem i LvV.

Den første søndagen finner du oss ved Fådpassasjen. Det blir hyggelig også å treffe medlemmer. Kanskje på veien til Jarmyras venners tur, kl 14!

Mudring av Bogstadvannet

Christiania Roklub har søkt om å mudre en 2000 meter robane diagonalt over Bogstadvannet i en dybde på 2 m. Det finnes ingen 2000 m lang rett strekning over vannet, så CR vil grave ut noen titalls meter våtmark i hver ende av banen. LvV fraråder dette på det sterkeste.

LvVs uttalelse påpekte også at mudring til 2 meter vil virvle opp altfor mye fine leirpartikler som vil ødelegge elvemuslingforekomstene nedenfor vannet.